

Tájékoztató az Akadémia Felügyelő Testülete számára

A Magyar Tudományos Akadémia Székháza és Könyvtárápülete rekonstrukciója I. ütemének állásáról és II. ütemének előkészítéséről

Készítette: Oberfrank Ferenc köztestületi igazgató
A jelentés lezárásra került: 2024. május 28-án

Tartalom

- I. Vezérelvek
- II. A rekonstrukció létjogosultságának és szükségességének alátámasztása
- III. A Székház és Könyvtár rekonstrukció megvalósítási koncepciójának bemutatása
- IV. A beruházást jellemző fő terület és energetikai indikátorok
- V. Az MTA Székház és Könyvtár rekonstrukció I. ütemének rövid bemutatása
- VI. Tájékoztató a Székház rekonstrukció I. ütemének előrehaladásáról
- VII. A rekonstrukció folyamatban lévő I. ütemének szervezési, bonyolítási és műszaki kérdései
- VIII. A Székház rekonstrukcióhoz kapcsolódó általános, „átfogó” feladatok
- IX. A beruházás II. ütemének ismertetése és ütemezése
- X. A II. ütemmel kapcsolatban vizsgálandó kérdések
- XI. A Székház rekonstrukcióval kapcsolatos akadémiai feladatellátás bemutatása
- XII. Kommunikáció, általános tájékoztatás
- XIII. A Székház rekonstrukcióhoz kapcsolódó akadémiai szerződések és kifizetések
- XIV. Összefüggés akadémiai stratégiai kérdésekkel

A Székház rekonstrukciója olyan komplex feladat, amiről a Felügyelő Testületet rendszeresen és alaposan szükséges tájékoztatni, hogy a Testület kellő tájékozottságon alapuló állásfoglalása meghatározó lehessen mind a Köztestület bizalmának folyamatos biztosításához, mind a feladat maradéktalan elvégzéséhez.

A Felügyelő Testület az előkészítés megkezdése óta több alkalommal napirendjére tűzte a Székház rekonstrukció témáját. Utoljára 2023. szeptember 27-én hallgatott meg erről beszámolót. Nagyon időszerű a Testület tájékoztatása. Az időszerűség, a jelenleg folyó és az előttünk álló feladatok, döntések jelentősége a megszokottnál terjedelmesebb és részletesebb tájékoztatást tesz szükségessé. A jelentést, mint a beruházás irányítására és koordinálására az MTA elnöke által kijelölt titkársági felelős vezető terjesztem a Felügyelő Testület elé. A dokumentum csak a legszükségesebb mértékben tartalmaz átfedést az MTA 197. közgyűlése által elfogadott Főtitkári Beszámolóban foglaltakkal és azzal összhangban van.

I. Vezérelvek

A rekonstrukció kivételes feladat, ritkán van rá szükség és lehetőség. A jelenlegihez hasonló rekonstrukcióra pedig a Székház és a Könyvtár megépítése óta nem volt példa. Ugyanakkor a Székház és a Könyvtár épületének használatához, hasznosításához, védelméhez, üzemeltetéséhez, karbantartásához és felújításához kapcsolódó valamennyi feladat végzésekor, és nem csak a nagyvolumenű és kivételes rekonstrukció keretében jelentkező feladatok tervezése, végzése és értékelése során kell szem előtt tartani az Akadémia és Székháza egyedülálló értékét, jelentőségét és különleges szerepét a magyar nemzet és a magyar tudományos közösség életében.

Az Akadémia jó gazdaként kell bánjon épületeivel, különösen a Székházával és Könyvtára épületével. Ez az elmúlt százhatvan év alatt – különféle okokból - nem mindig sikerült maradéktalanul. A mostani munkálatok lezárulása után az épületegyüttesről és technológiájáról teljeskörű ismeretek és dokumentáció áll majd az Akadémia rendelkezésére. Ezek birtokában az Akadémia jó gazdához méltó feltételeket és útmutatást kell adjon a használóknak, üzemeltetőknek, kiaknázva és közkinccsá téve a megújult épületegyüttest.

Az épületeink rekonstrukciója során szerzett ismeretek, tapasztalatok megosztásra kell kerüljenek a szakmai és a tudományos közösségben. Az alkalmazott megoldásoknak tudományos, szakmai, gazdaságossági, hatékonysági és etikai szempontból is mintaértékűeknek kell lenniük.

Arra kell törekedni, hogy a rekonstrukció folyamata az akadémiai közösség számára folyamatában ismert, bizalommal övezett, nyomon követhető, közös élményeket nyújtó legyen.

II. A rekonstrukció létjogosultságának és szükségességének alátámasztása

1) Az Akadémia, Könyvtára és Székháza nemzeti jelentősége

A Magyar Tudományos Akadémia közel 200 éves története és a jelenkornak szóló üzenete összefonódik a magyar nemzettudat kialakulásával, az ország önállóságával. Az Akadémia közössége és vezetői egyszerre kívánnak megfelelni az új évezred kihívásainak, az ország szolgálatába állítani a tudomány és a technológia eredményeit és ráirányítani a társadalom figyelmét a Tudós Társaság napjainkban is követendő céljaira, az Alapítók és a kor kisembereinek hazafias érzülettől áthatott önzetlen tetteire.

Az MTA Székháza mind a tudós társadalom, mind a magyar nemzet számára az Akadémia szellemiségét testesíti meg és kifejezi a tudomány jelentőségét az ország és a nemzet életében. Szemben más akadémiákkal, a magyar Akadémiát nem világi vagy egyházi méltóság, hanem a magyar nemzet képviselői alapították és biztosították létrehozásának és működésének költségeit. A Székház felépítését, a benne otthonra leő gyűjteményeinek anyagát nem állami támogatás, hanem a legkülönbözőbb társadalmi rétegek adakozása, jótékonykodása biztosította. Mindez kifejezi azt a bizalmat és várakozást, amivel a magyar nemzet tagjai - a mindenkori politikai és ideológiai viszonyoktól függetlenül – a tudományra és művelőire tekintenek.

A Székház a 19.-20. század fordulóján szimbolikus össznemzeti emlékhellyé vált: a magyar közélet nagy alakjait is itt ravatalozták fel. Az épület ezen funkcióját a második világháború utáni időszakban nagyrészt elvesztette. Mindezek a tények különleges felelősséget, erkölcsi kötelezettséget rónak az Akadémia mindenkori vezetésére, testületére.

A Székház szimbolikus otthona, szellemi és szervezeti központja köztestülete több mint 19 ezer tagjának és a közel 750 hazai, határon túli magyar és külföldi akadémikus tagjának. Az épület a magyar építészettörténet legismertebb alkotásai közé tartozik. Kiegyensúlyozott homlokzata a Világörökség részévé nyilvánított Duna-part egyik legjelentősebb eleme. Ez az épület határozza meg a Lánchíddal együtt a történelmi és turisztikai szempontból egyaránt nagy jelentőségű Széchenyi tér arculatát.

2) A Székház felújításának szükségessége

Az új évezred kihívásainak való megfelelés, az Akadémia tudományos közéleti és társadalmi szerepvállalásának megújítása jelentős elvárásokat támaszt az MTA-val szemben, amelyeknek csak Székháza és Könyvtára funkcióbővítésével tud megfelelni.

A köztisztületi tulajdonban lévő és az Akadémia irányítószerveinek, reprezentatív termeinek és közgyűjteményeinek helyet adó épületegyüttes az átadása óta eltelt közel 160 évben eleget tett a funkcióinak, de a mai kor igényeit már nem szolgálja ki megfelelően. Átfogó rekonstrukciós program az épület megépítése óta nem volt. A szakszerűtlen és hiányos karbantartási munkák, a természetes elhasználódás, a talajvízmozgás, az árvizek okozta vízbetörések, az időjárási kitérttség, a háborús sérülések, az elektromos és gépészeti rendszerek elavulása, a változó társadalmi elvárások az épületegyüttes állapotát és fenntarthatóságát kritikus szintre rontották.

3) A Székház épület hagyományos és jövőbeli funkciói

Az Akadémia elnöke által felkért szakemberekből álló Székház Rekonstrukciós Szakértői Elnöki Bizottság javaslatára a palota építése idején megfogalmazott épületfunkciók – *méltóság, külső megközelíthetőség, világosság* – a beruházás előkészítői és tervezői számára irányt mutatóan az alábbi szempontokkal egészültek ki:

1. Az Akadémia nyisson a társadalom felé olyan formában, ami a belső munkát jobban láthatóvá és közérthetőbbé teszi.
2. Az Akadémia segítse a tudományos osztályai, a tudományos bizottságai és az Akadémia által támogatott tudományos társaságok munkáját azzal, hogy a Székházban nagyobb teret biztosít számukra fórumaik megtartására.
3. Az Akadémia teremtsen lehetőséget az érdeklődők számára a Székházban őrzött értékes közgyűjtemények korszerű eszközök segítségével történő bemutatására, helyszíni megtekintésére, szolgáltatásaik igénybevételére.

4) A Székház alkalmassá tétele a kibővített funkciók betöltésére

A Bizottság megállapította, hogy e funkcionális elképzelések megvalósítása érdekében az épületegyüttes teljes rekonstrukciója és jelentős belsőépítészeti átalakítása szükséges. A Székház és a Könyvtár terei és küldetése együtt kezelendők, így a rekonstrukció magában kell foglalja a két épület funkcionális egységgé alakítását. A beruházást a Széchenyi István tér megújításával összehangoltan célszerű megvalósítani.

5) A rekonstrukció hatása az akadémiai küldetés betöltésére

A beruházás maradéktalan megvalósítása lehetőséget ad arra, hogy az Akadémia megőrizze méltó helyét a tudományos közösség életében, a nemzet tudatában és gazdagítsa az országról alkotott képet, megújítva szerepvállalását a magyar tudomány és kultúra szolgálatában. A 200 éves jubileumhoz kapcsolódóan a rekonstrukció egyik célja éppen e szerep helyreállítása.

Az Akadémia jó gazdaként tekint a köztestülete tulajdonát képező Székház és Könyvtár épületegyüttesére, amelyet műemléki alapértékei és eredeti funkciói megőrzése mellett, azok bővítésével, korszerű és gazdaságos működtetés biztosításával kíván megújítani. Ezzel összefüggésben, az Akadémia célja a tudományos közösségi és társadalmi szerepvállalásának növelése, tereinek, közgyűjteményeinek fokozott megnyitása a társadalom felé és külső megjelenése attraktivitásának növelése.

6) A rekonstrukció és a szakpolitikai célok kapcsolata

A Kormány kiemelt célja a magyar tudomány pozíciójának megerősítése, a kutatás és az innováció feltételeinek és eredményességének a biztosítása. Az Akadémia küldetése és valamennyi közfeladata is ezzel a céllal kapcsolatos. E célok elérése érdekében a Kormány és a Magyar Tudományos Akadémia együttműködik.

A Kormány törekvése a nemzeti építészeti örökség megőrzése és megújítása, a nemzeti öntudatnak és az ország vonzerejének az erősítése, különös tekintettel a világörökségi területekre.

A Kormány, az V. kerületi és a Fővárosi Önkormányzat kiemelt budapesti közösségi fejlesztésekről döntött a Széchenyi István teret és az Akadémia Székháza előtt húzódó rakpartot érintően. E fejlesztések összhangban vannak az Akadémia törekvéseivel, kölcsönösen kiegészítve, erősítve egymást.

A Kormány egyetértésének és támogatásának fontos bizonyítéka, hogy megalkotta a 22/2020.(II.19.) rendeletét az MTA Székház és Könyvtár épületegyüttese felújításával és bővítésével összefüggő közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű ügyé nyilvánításáról és a beruházás kiemelten közérdekűvé nyilvánításáról, és módosította az egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről szóló 531/2017.(XII.9.) Korm. rendeletét. Ezzel lehetővé vált a speciális beépítési szabályok alkalmazása és a rekonstrukcióval összefüggő közigazgatási hatósági ügyek legmagasabb szakmai szintű elbírálása. Ugyanakkor ez a kormányrendelet a beruházás anyagi támogatásáról nem rendelkezett.

7) Akadémiai döntés a Székház rekonstrukciójáról

A fentiek alapján a Magyar Tudományos Akadémia döntött Székháza és Könyvtár épülete átfogó rekonstrukciójáról. A 200 éves jubileumra tekintettel a felújítás kivitelezése két ütemre bontva tervezett. Az engedélyes tervek mindkettőre rendelkezésre állnak.

A Székházat érintő I. ütem megvalósítása alább ismertetett módon és szakmai tartalommal, az Akadémia saját forrásából, 2023. júliusában megkezdődött és a 2025-ben sorra kerülő ünnepi eseményekig befejeződik.

A beruházás II. ütemének teljes körű előkészítése 2024 – 2026-ban végezhető el. Maga az effektív kivitelezés 2027 legelején indulhat el. Ennek legfontosabb feltétele, hogy a Kormány tervezni és támogatni tudja a beruházás megvalósítását, különös tekintettel az MTA saját forrásaiból elő nem teremthető beruházási és beruházáshoz kapcsolódó költségekre.

A Kormány és az MTA képviselői és illetékes szervei együtt kell működjenek a beruházás már folyó I. ütemének megvalósítása és a II. ütem előkészítése és megvalósítása során. Az MTA mindent meg kell tegyen, hogy a Kormány tervezni és támogatni tudja a beruházás megvalósítását, különös tekintettel az MTA saját forrásaiból elő nem teremthető beruházási és beruházáshoz kapcsolódó költségekre.

III. A Székház és Könyvtár rekonstrukció megvalósítási koncepciójának bemutatása

A rekonstrukció során az épületegyüttest további funkciókkal kell bővíteni, ami nagyobb teret biztosít az Akadémia testületeinek működéséhez és az általa támogatott tudományos társaságok fórumainak megtartásához.

Az MTA egységesíti saját tulajdonú gyűjteményeit a Könyvtár (beleértve a Kézirattárat, a Levéltárat és a Keleti Gyűjteményt) és az MTA Művészeti Gyűjteményének állományából, kincseiből. Állandó- és időszakos kiállítások szolgálják majd az MTA, annak alapítói, főbb támogatói, illetve tagjai kultuszának ápolását, az itt őrzött nemzeti értékek közkinccsá tételét és az MTA társadalmi szerepvállalásának bemutatását a maga történetiségében. Az átalakítással a Könyvtár is jobban megnyílik a nagyközönség előtt.

Az MTA Székház és Könyvtár épületegyüttest átgondoltan, a tudományos közéleti funkciók sérelme nélkül kell megnyitni a társadalom felé. Az épületegyüttes tereiben a tudomány művelői korszerű eszközökkel tárhatják kollégáik és a nyilvánosság elé legújabb kutatási eredményeiket. Lehetővé kell tenni videokonferenciák szervezését, a távolról történő bekapcsolódást az ülésekbe, szavazásokba. Gyermekek, iskolai csoportok fogadására is alkalmassá kell tenni a Székházat. Alapkövetelmény az akadálymentesség, a megfelelő tűzvédelem és a menekülési útvonalak biztosítása.

A teljes körű rekonstrukció során a két ház együttes kezelésével új minőségű belső közlekedési rendszert kell kialakítani, a belső használatú és a közönségforgalmi terek szükséges mértékű elválasztásával. A közönség felé nyitás szükségessé teszi a beléptető és más biztonsági rendszerek kiépítését is. A vagyonvédelem szintjét is szinkronba kell hozni a védendő értékekkel. A gépészeti rendszerek átalakításával, korszerűsítésével lehetőséget kell biztosítani a pince és a padlás üzemi területeinek részleges közönségforgalmi térré alakítására. A két ház együttes kezelésével hatékonyabbá, fenntarthatóvá és gazdaságosabbá kell tenni az árvíz elleni védekezést és az üzemeltetést.

Az MTA Székház és Könyvtár rekonstrukciójának programját és a kapcsolódó terveket (mélygarázs, tudomány tér) időben és térben össze kell hangolni a Kormány, az V. Kerületi és a Fővárosi Önkormányzat által tervezett közterület-rekonstrukciókkal (Széchenyi tér rendezése, 2-es villamos vonalának felújítása, Kossuth tér és Széchenyi tér között húzódó vízvezeték áthelyezése, a Székház előtti tér városi zöldfelületté alakítása).

IV. A beruházást jellemző fő terület és energetikai indikátorok

A beruházás társadalmi és gazdasági hatásai első közelítésben a beruházás fő céljaival összefüggő területváltozásokkal és az energiaellátás jellegének alakulásával jellemezhetők (lásd 1. és 2. Táblázat).

Jelenleg az MTA Székház és Könyvtár és Információs Központ energia-ellátása 100%-ban nem megújuló energiaforrásból származik. A villamos energia és a gáz-ellátás is szolgáltatói hálózaton keresztül történik. A rekonstrukció II. üteme után az épületegyüttes energia-ellátása azonban változik. A villamos energia-ellátás továbbra is 100%-ban szolgáltatói hálózaton keresztül érkezik. A gáz-ellátás azonban kiváltásra kerül a II. ütem során a pinceszinteken kialakításra és elhelyezésre kerülő szennyvíz-hőszivattyú rendszer révén, ami megújuló, „zöld” technológia. A földgáz felhasználás a jelenlegi kazánház megtartásával csak biztonsági funkciót lát majd el.

1. Táblázat: A Székház rekonstrukció terület indikátorai

Terület indikátorok	Forrás	Kiinduló érték (2022) m ²	Célérték (2030) m ²	Változás %
MTA Székház és Könyvtár helyiségeinek összterülete	Tervezői dokumentáció	18838	19430	+3
MTA Székház és Könyvtár a rekonstrukció I. ütemében érintett helyiségeinek összterülete (Díszterem és III. emelet)	Tervezői dokumentáció	2889	2889	0
MTA Székház és Könyvtár a rekonstrukció II. ütemében érintett helyiségeinek összterülete (Díszterem is)	Tervezői dokumentáció	15950	16541	+3%
MTA Székház és Könyvtár saját használatú helyiségeinek összterülete (vezetők, munkatársak, testületek elhelyezését és működését szolgáló terek, továbbá a szolgáltató és technikai funkciójú helyiségek)	Tervezői dokumentáció	13300	11310	-15
Az MTA-val együttműködő tudományos szervezetek és intézmények fórumai számára biztosított terek összterülete (Előadótermek, tárgyalók)	Tervezői dokumentáció	920	1180	+28
Az MTA társadalmi funkcióinak gyakorlását biztosító terek (Kiállítási és közlekedő, tartózkodó és fogadó terek)	Tervezői dokumentáció	1830	2350	+28
Multifunkcionális, az MTA valamennyi funkciójának szükség szerinti ellátására biztosított terek (Díszterem, multifunkcionális előadó és közlekedő, tartózkodó és fogadó terei)	Tervezői dokumentáció	2780	4600	+66

2. Táblázat: A Székház rekonstrukció energetikai indikátorai

Energiaellátás alakulását jellemző indikátorok*	Forrás	Kiinduló érték (2022) %	Célérték (2030) 100	Változás %
MTA Székház és Könyvtár energia ellátásának nem megújuló energiaforrásból biztosított része	Üzemeltetői és tervezői adatok	100	NA	-
Villamos energiaellátás nem megújuló energiaforrásból biztosított része	Üzemeltetői és tervezői adatok	100	100	0
Fűtés, melegvíz ellátás	Üzemeltetői és tervezői adatok	100	0*	100

* Magyarázatot lásd a szövegben.

V. Az MTA Székház és Könyvtár rekonstrukció I. ütemének rövid bemutatása

Amint azt korábban már jeleztük, a 200 éves jubileumra tekintettel a felújítást két ütemre bontva tervezi az Akadémia. Az engedélyes tervek mindkettőre rendelkezésre állnak. A Székházat érintő I. ütem Középpülettervező Zrt. (KÖZTI) által elkészített kiviteli tervei a tető, a harmadik emeleti szint és a Díszterem komplett felújítását (1. rész), valamint a homlokzati nyílászárók rekonstrukcióját (2. rész) tartalmazzák. A teljes I. ütem kivitelezésére a közbeszerzési eljárásban legkedvezőbb ajánlatot adó Fejér-B.Á.L. Építő és Szolgáltató Zrt. vezette konzorciummal 2023 júliusában kötött szerződést az Akadémia. Az I. ütem teljes kivitelezésének összege a 10% tartalékkerettel együtt bruttó 8,85 milliárd forint. Ezt az összeget az Akadémia saját köztestületi forrásából biztosítja. A konzorcium vállalta: a munkálatokat úgy végezi el, hogy az átadás-átvételt és a használatbavételi eljárást követően 2025-2026-ban a Székházba és a Könyvtárba tervezett ünnepi programok zavartalanul valósulhassanak meg. Ezt követően és amennyiben a források biztosítottak lesznek, 2026-ban folytatódik a bruttó 21 ezer négyzetméter alapterületű épületegyüttes felújítása. A végső cél, hogy a II. ütem végére a rekonstrukció teljeskörűen megvalósuljon.

1) Az I. ütem műszaki tartalma

A már folyó I. ütem egyik legnagyobb feladata a tető teljes felújítása, ami a beázások és a szerkezet elöregedése miatt már nem halasztható. Új belsőépítészeti koncepció alapján megújul a Díszterem, az épület legnagyobb és legszebb terme. Teljes gépészeti, erős- és gyengeáramú felújítás mellett új audiovizuális rendszer, világítás és moduláris, az adott rendezvényhez alakítható berendezés kap helyet benne. Sor kerül a 2017 óta zárva tartó Művészeti Gyűjtemény kincseit bemutató harmadik emeleti Képtár felújítására, sőt a Duna felőli szárny tetőterében új kiállítóterekkel bővül. Visszakerülnek a szfinxek az épületre, illetve az épület mellé a kandaláberek. Energetikai okokból megkezdődik az épület homlokzati nyílászáróinak restaurálása és korszerűsítése, szükség esetén cseréje.

2) További tervek

Az Akadémia készül a Székháza előtti tér rendezésére is, ahol a mostani parkoló helyett egy közösségi tér kaphatna helyet. Itt valószínűleg meg az Akadémia a történetiségéhez méltó, a tudomány naprakészségét, mindenkori aktualitását és gyors reagálóképességét kifejező jelet. Egy 65 részvevős képzőművészeti pályázaton nyertes köztéri alkotásról van szó.

VI. Tájékoztató a Székház rekonstrukció I. ütemének előrehaladásáról

Az MTA Székház rekonstrukció I. ütemének megvalósítása az Akadémia saját forrásából, 2023. júliusában kezdődött meg és a 2025-ben sorra kerülő ünnepi eseményekig befejeződik.

A Titkárság keretében felállított, a köztestületi igazgató által irányított felügyelő-koordináló szervezet és az azon belül működő bonyolítói szervezet erőfeszítéseinek köszönhetően sikerült úrrá lenni a kezdeti, idővesztéseket okozó problémákon. Erőteljesen folyik a tervszerű, ütemezett és koordinált kivitelezői munka. Ha nem jelentkezik váratlan és előre nem látható nehézség, akkor a beruházás az elvárt tartalommal és minőségben határidőre megvalósul.

A jelenleg folyó munkálatokat az alábbiakban mutatjuk be:

1) A védőtető kialakításával és a tetőzet bontásával összefüggő kérdések

A régi tetőzet elbontása és az új kialakítása közötti időre biztosítani kell az épület beázás elleni védelmét. Az eredeti védőtető elgondolást - elsősorban műemlékvédelmi megfontolások miatt - elvetettük és azzal egyenértékű kármegelőző szigetelési megoldással oldjuk meg a feladatot.

Az időjárási események, esők elleni védelem biztosítása során, a tetőzet megbontásával összefüggésben előfordultak beázások, amelyek azonban súlyos következményekkel, károkkal nem jártak. Ezekért a kivitelező vállalja a felelősséget, amit a szerződése is előír. A bonyolítói szervezet és a műszaki ellenőrök fokozottan ellenőrzik az esők elleni védelmet is. Az elmúlt időszak széles időjárása jól mutatta és igazolta az eredetileg tervezett védőtető megoldás elvetésének helyességét, amit az építési hatóság is elfogadott.

A tetőt borító pala azbesztet tartalmaz, ami nem ritka eset még itt a Belvárosban sem. Az azbeszt csak a bontás során bekövetkező sérülés, összetörés esetén jelent egészségügyi kockázatot, ami megfelelő bontási technológia alkalmazásával kivédhető. A szükséges terveket, speciális intézkedéseket a kivitelező kidolgozta, az Akadémiával egyeztetve, a hatóságokkal engedélyeztetve és rendszeres hatósági és megrendelői ellenőrzés mellett alkalmazza. Dolgozói védelmében az Akadémia a foglalkozás-egészségügyi szolgálatát is bevonta a megoldás kidolgozásába. A tető bontása során alkalmazott eljárás megfelelő egészségvédelmet biztosít a bontásban résztvevők, a Székházban tartózkodók és a Székház környékén közlekedők számára egyaránt.

2) A III. emeleti Képtár felújítása és új kiállítóterek létesítése

A III. emeleten jelenleg folyó munkálatokat épületszárnyanként mutatjuk be.

A „*trezor szárnyban*” épül az új tető szerkezete. Ezt követően gépészeti és falépítési munkák következnek. A készülségi fok közel 40%.

A „*dunai szárny*” III. emeletén a kilencvenes években a klímaberendezés befogadására kialakított „*betonkoporsó*” bontása különleges óvatossággal folyik, készülségi foka 20%. A statikai probléma miatt elhelyezett nehézállvány továbbra is szükséges a Nagyterem felől. Ezzel összefüggésben a II. emelet e részében a munkavégzés, rendezvények tartása továbbra sem lehetséges. A járófödém építése most indul. A tető szakaszos bontása, építése ezzel összehangoltan történik. Készülségi fok 10%. Kora őszi várjuk az időarányos 60% elérését.

Az „Akadémia utcai szárnyban” folyik az aljzat bontása és rövidesen indul a szerkezetépítés is. A tető bontása-építése ezzel szakaszosan összehangolva valósul meg. Fontos cél, hogy az őszi fűtési szezon indulásáig kialakításra kerüljön és beüzemeljen a Székház új fűtési rendszere. Készültségi fok 15%. Kora őszre várjuk az időarányos 60% elérését.

A „Rizalit szárnyban” is folyik a bontás, miután megnyugtató eredményt hoztak a Díszterem mennyezetét és annak függesztőszerkezetét feltáró vizsgálatok. A Díszterem fölött „finombontásra” van szükség, aminek betartását a műszaki ellenőrök különös gondossággal ellenőrzik. A falak elbontásával a függesztő szerkezet feltárása, kibontása lényegében elkészült. Indul a járófödém és az álpadló kialakítása. Még a nyáron megkezdődik a padló alá elhelyezendő gépészet telepítése. A jelenlegi készültségi fok 20%.

3) A Díszterem megújítása

Az eredeti tervek szerint a Díszterem megújítása a terem teljes gépészeti, erős- és gyengeáramú hálózatának korszerűsítését, új audiovizuális rendszer, világítás kialakítását és moduláris, az adott rendezvényhez alakítható berendezés elhelyezését foglalta magába. A kivitelezés kezdetén felmerülő problémák időigényes, de eredményes megoldása lehetővé tette a „szükségből erény kovácsolását”. Ez valójában a Díszterem teljes restaurálását jelenti, ami eredetileg az ünnepi évek után induló II. szakaszban valósult volna meg.

Az erre vonatkozó döntés közvetlen előzménye, hogy a Díszterem mennyezetének restaurátori feltárásához és megóvásához térállványra volt szükség, aminek rendelkezésre állásával reális lehetőség nyílt a Díszterem teljes restaurálásának előre hozására az I. ütem idejére. Mivel ennek az összes előfeltétele biztosíthatónak bizonyult, az MTA Elnöke hozzájárult a Díszterem teljes restaurálásának elvégzéséhez és rendelkezett a várható költségek elkülönítéséről.

Ezt követően az Akadémia független művészettörténész és műemlékvédelmi szakértői – Mikó Árpád az MTA Doktora és Lóvei Pál levelező tag – ellenőrzése, egyetértő jóváhagyása mellett a kivitelező kidolgozta a teljes restaurálás szakmai programját, ütemezését és illesztését a Díszterem többi kiviteli munkájához. A változtatást a műemlékvédelmi hatóság is engedélyezte.

A restaurálási munka első szakasza az eredeti tervek szerint 2024. május 15-ig haladt volna előre, hogy minden elkészüljön, amihez a térállvány kell. Május 15-én azonban a műszaki ellenőr szakértői észrevételei alapján a kivitelező vállalta, hogy az igényelt javításokat néhány további napon belül elvégzi. Ezek elfogadását követően indult meg az állványzat bontása, amit azonban meg kellett szakítani, mert a szakszerűtlen bontás miatt sérültek a restaurált részek, amiket javítani kellett. Ezt a kivitelező elvégeztette, majd az Akadémia elfogadta. Az idővesztéssel járó epizódot követően az állvány elbontásra került. A hátralévő restaurálási feladatokat (ablak, karzat, oldalfalak) a többi dísztermi munkával egyeztetve, legkésőbb november 30-ig kell elvégezni.

Május végén elindult a többi dísztermi kivitelezési munka. Indul a padló elbontása, folytatódik a falak vésése, amivel összefüggésben számos probléma jelentkezett, ami a tervező bevonását is igényelte. Ugyanis az érdemi építésvezetői koordináció hiányosságai miatt számos felesleges vésés, rombolás történt, amelyeket szakszerűen vissza kell építeni. Statikai problémákat ezek nem okoznak. A problémákon igyekszünk számottevő idővesztés nélkül úrrá lenni.

A hátralévő dísztermi munkák végére érve a parkettázás, lakkozás még decemberben sorra kerül. Készültségi fok az eredeti tervekhez képest 10%. Ugyanakkor a mennyezet restaurálása

– a karzat feletti szélső mező kivételével – elkészült, a hiány pótlása idővesztés nélkül lesz elvégezhető. A Díszterem készültségében kora őszre várjuk az időarányos 60% elérését.

A pince szinten az elektromos nyomvonalak vésése és kiépítése megkezdődött. Emellett az oltóközpont és az elektromos helyiség építészeti kialakítása van folyamatban. A pinceszinten folyó munkák is enyhe elmaradásban vannak, de a csúszás nem okoz problémát a többi munkát illetően.

4) A további feladatok

Az itt most részletesen bemutatásra nem kerülő feladatok közé tartozik a Díszterem és a III. emeleti terek belsőépítészeti kiképzése, berendezése, továbbá a szfinxek, kandeláberek visszahelyezése az épületre, a homlokzati nyílászárók restaurálása és korszerűsítése, szükség esetén cseréje.

a) Belsőépítézet, mobiliák

A mobiliák egy része a már megkötött kivitelezői szerződés keretei között kerül beszerzésre és beépítésre. További mobiliák beszerzését köztestületi forrásból, minimálisan három ajánlat kérésével, az összességében legkedvezőbb (határidők, minőség, vállalási ár) ajánlattevő bevonásával tervezzük még június folyamán elindítani. Problémát jelent a dísztermi székek kiválasztása és a kiállítóterek berendezésének specifikációja.

A III. emeleti kiállítóterek berendezését (tárlók, vitrinek, posztamensek) össze kell hangolni az MTA200 keretében a Magyar Nemzeti Múzeummal közösen, a Múzeum épületében rendezni tervezett kiállítással.

b) A nyílászárók cseréje

A kivitelező felvetette a nyílászárók cseréjének előrehozatalát a 2025 februárig záródó kivitelezési időszakra. A felvetés megvalósíthatóságát és elfogadhatóságát még tanulmányozzuk.

A tervező tisztántarthatósági és karbantartási szempontok alapján kezdeményezte a dísztermi nyílászárók terveinek és kivitelezésének a módosítását, amit az Akadémia művészettörténész szakértői is elfogadtak, az áttervezés megtörtént, a változtatást a műemlékvédelmi hatóság engedélyezte, a kivitelező elfogadta.

c) Székház előtti közösségi tér kialakítása

Főtitkár Úr irányításával folyamatban van a mostani parkoló helyén egy közösségi tér kialakítása. Az Akadémia történetiségéhez méltó, a tudomány naprakészségét, mindenkori aktualitását és gyors reagálóképességét kifejező jel - egy 65 részvevős képzőművészeti pályázaton nyertes köztéri alkotás – kerül megvalósításra. A mélygarázs kialakításának terve jelenleg várakozó állapotban van.

VII. A rekonstrukció folyamatban lévő I. ütemének szervezési, bonyolítási és műszaki kérdései

1) A közbeszerzés útján történő megvalósításból eredő sajátosságok

Az I. ütemű rekonstrukcióról szóló akadémiai döntés a tervezés és kivitelezés közbeszerzés útján történő megvalósításáról szólt. Mindez azért, mert egy remélt állami támogatás felhasználása közbeszerzési kötelezettséget vont (volna) maga után. A hazai közbeszerzési szabályok betartása mellett lefolytatott versenyben komoly kétségeket ébresztett a generálkivitelezésre beérkezett ajánlatok egyikének a benyújtottak átlagáránál 21 %-kal alacsonyabb árszínvonala. Ezzel foglalkozott a 2023. márciusi SZREB-ülés is: a megajánlott kondíciókkal a vállalkozó ajánlattevő képes lesz-e erre az összetett rekonstrukciós feladatra? Mivel az értékelési szempontok kötöttek voltak, ezzel az igen alacsony árat ajánló kivitelezői konzorciummal kötött meg a vállalkozói szerződés – és ennek a következményei a mai napig sok probléma okozói:

- a kivitelezői konzorcium a legolcsóbb közreműködőket (szállítókat, alvállalkozókat) kereste/ keresi, valamint a műszaki tartalom redukálására törekszik; ez azzal jár, hogy
- késve kezdődtek a munkák, illetve azok nem haladtak folyamatosan, a kivitelezési ütemtervek még ma is állandó korrekciókra szorulnak,
- az olcsón foglalkoztatott / bevont munkaerő által végzett munkák minősége sokszor kritikus, nem mindig veszi figyelembe a működő színház érdekeit, nemegyszer véletlen károkozással is párosul,
- az előző probléma csökkentése fokozott helyszíni műszaki irányítást kívánna, de a nyomott vállalási ár miatt erre a kivitelezői konzorcium vonakodik költséget vállalni,
- a késve kezdett kivitelezési munkák / részmunkák miatt késve kerülnek napvilágra azok a kiviteli tervezési problémák, amelyek egy része valószínűleg az ilyesfajta nagyrekonstrukciók természetes velejárói.

2) Az előkészítés sajátosságaiból eredő nehézségek

A kiviteli tervek elkészítésének időszakában, csak 2022. őszén véglegesedtek azok a pontos megrendelői elvárások, amelyek a megvalósítás ütemekre bontásával jártak; az időszűke miatt a vonatkozó tervek nem lettek elég gondosan kimunkálva, maradtak bennük ellentmondások, kiérleletlen megoldások – ezek kiegészítésével, kvázi véglegesítésével a tervező „önszántából” nem foglalkozott (pedig lett volna rá ideje). A rekonstrukciós műszaki megoldásokhoz szükséges előzetes állapotfelmérések, feltárások nem voltak elégségesek – elsősorban a színház folyamatos működtethetőségének szempontjai miatt.

3) A Díszterem teljes rekonstrukciójának előrehozatalából eredő feladatok

A díszterem teljes rekonstrukciójának programba vétele („szükségből erényt kovácsolva”) eddig szerencsésen alakult – főleg az MTA ezt célzó finanszírozási lehetőségeinek a megteremtésével; a 200 éves ünnepségek figyelembevételével hátralévő 9 hónapban erre a feladatra kell koncentrálni. A teljeskörűen megújított „ékszer” hiba- és hiánymentes átadásához saját, külön erre kialakított és ellenőrzött, heti bontású ütemterv követése szükséges, ami tartalmazza a szállítói, alvállalkozói közreműködőket. A Díszteremre külön műszaki irányító személyzetet kell kikövetelni a kivitelezői konzorciumtól. Az Akadémia műszaki ellenőri stábjában külön kijelölt felelős ellenőr foglalkozik ezzel a feladattal.

4) A beruházási prioritások fenntartása

A Díszterem teljes felújítására vonatkozó döntés nem vezethet a rekonstrukció egyéb területeinek háttérbe szorulásához. Különösen fontos valamennyi végleges tető elkészítése, a téli fűtés, a működő székház-területek komplett épületgépészeti és épületvillamossági feltételeinek biztosítása változatlan prioritással.

5) A kivitelezés-késedelmes megkezdésének okai és a kivitelezés szervezésével, vezetésével összefüggő gondok, problémák

Az effektív kivitelezési munka bő fél éves késéssel kezdődött meg – ennek okai kizárólag a kivitelezői konzorcium hozzáállásában, felkészültségében és képességeiben voltak keresendők. Lényegi változást jelentett, hogy a kivitelezői konzorcium vezető cége, a Fejér B.Á.L. Zrt. élén váltás történt: az új vezérigazgató egyben a ZÁÉV Építőipari Zrt. elnök-vezérigazgatója is; ennek következtében

- az építéshelyi projektmenedzsment komoly szakmai és szervezeti fejlesztése megtörtént; a mai stáb olyan, amilyennek a munkaterület átvételkor, 2023. nyarán kellett volna lennie,
- szakszerű, eredményes és látványos restaurátori munka folyik a díszteremben (amihez szerződés módosítás keretében mi teremtettük meg az anyagi feltételeket);
- a többi területen a korábbinál hatékonyabb munkavégzést tapasztalunk.

Mindezzel együtt nem sikerült maradéktalanul orvosolni a kivitelezés-szervezési, vezetési gondokat, hiszen

- a tényleges bekerülési költségen alul vállalt munka gazdasági-pénzügyi kondíciói miatt, jellemzően költségtakarékossági szempontok alapján kiválasztott olcsó alvállalkozók foglalkoztatása napi problémák forrása a minőség, a munkaintenzitás, a koordinálás és a részhatáridők, kivitelezési ütemterv betartása / betartatása szempontjából,
- a három kivitelező vállalkozás konzorciális formában való működése nem szinergiás előnyökkel, hanem inkább összehangolatlansági hátrányokkal jár és belső ellentéteket sejtet.

Folyamatos kapcsolatot kell tartani a konzorcium vezetésével és havi-kéthavi rendszerességű találkozókat kell szervezni az Akadémia elnöke és a konzorciumot vezető ZÁÉV Zrt. elnök-vezérigazgatója között.

6) Az előre nem látható „műszaki események” okozta kockázatok sajátosságai

Nyilvánvalóan sok kivitelezési probléma forrása a jó másfél évszázada épült székház műszaki állapotának még ma is sok vonatkozásban ismeretlen volta. A korábbiakban történt többszöri korszerűsítés, sok részleges átépítés, kiterjedt helyreállítási munka műszaki megoldásai a legkritikább esetben kerültek megbízhatóan dokumentálásra, a valós szerkezeti állag nemegyszer a mai korszerű épületdiagnosztikai eszközökkel sem deríthető ki. Emiatt sok meglepetés, nem várt kockázatos helyzet jellemzi az épület régi szerkezeteihez kapcsolódó műszaki megoldásoknak a kivitelezését. Bár ez a helyzet az épületrekonstrukciós „műfaj” szinte természetes velejárójaként értelmezhető, esetünkben a kivitelezés eddigi késedelmei miatt most már szinte minden munkafolyamat kritikus úton van, ezért nehezen tolerálhatók az ilyesfajta, nem tervezett / nem tervezhető „műszaki események”.

7) Felkészülés tartalék- és vészforgatókönyvek életbe léptetésére

A kivitelező minden kooperációs értekezleten és minden tárgyaláson kijelenti, hogy tudja tartani a módosított, 2025. február 20-i határidőt. A 200 éves évfordulós programok tervezéséhez és zavartalan lebonyolításához azonban az optimálistól eltérő forgatókönyvekre is fel kell készülni.

VIII. A Székház rekonstrukcióhoz kapcsolódó általános, „átfogó” feladatok

Az Akadémia vezetése és a projekt irányításával, koordinálásával megbízott köztestületi igazgató folyamatosan dolgozik a felújítás forrásainak biztosításán és a Székház rekonstrukció II. ütemének előkészítésén is.

Elkészült és beadásra került a II. ütemre vonatkozó beruházási koncepció a kormány beruházási tervéhez (2025-2035).

Folyik a „teljes rekonstrukció” koncepcióját ismertető és a köztestületi tagsággal megvitató belső konzultáció előkészítése, aminek várható ideje a közgyűlést követő időszak. A Felügyelő Testület tájékoztatása és a Testület állásfoglalása ennek a konzultációnak fontos előkészítő momentuma, célt, tartalmat, formát befolyásoló, meghatározó lépése.

IX. A beruházás II. ütemének ismertetése és ütemezése

Az Akadémia Székházának és Könyvtárépületének komplex rekonstrukciójára irányuló beruházás II. ütemére vonatkozó koncepciót az MTA az állami építési beruházások rendjéről szóló 2023. évi LXIX. törvény alapján készítette el a tudomány irányításáért felelős miniszter számára a kapott útmutató alapján. A dokumentumot megküldtük Lázár János miniszter úrnak és az építési tárca magasépítésért felelős helyettes államtitkárságára is eljuttattuk. Utóbbi anyagunkat a KIM-től hivatalosan is megkaptuk.

A dokumentum kézhez vételéről, tartalmának fogadtatásáról, értékeléséről az Akadémia egyik tárcától sem kapott hivatalos visszajelzést. Ugyanakkor minden, a támogatói döntésben szerepet játszó kormányzati tényezőnek elnöki, főtitkári és titkársági felelősi szinten egyaránt, rendszeresen jelzi, hogy az Akadémia rendelkezésre áll, hogy a beruházása II. ütemének kormány szintű tervezése és támogatása érdekében minden információt és segítséget megadjon.

A Magyar Tudományos Akadémia székházépülete és könyvtárépülete egységes kialakítása, illetve felújítása két ütemű rekonstrukciót jelent: a jelenleg kivitelezési fázisban lévő első ütemben a székház részleges felújítása történik meg, majd az itt bemutatott második ütemben teljesedik ki a rekonstrukció, melynek révén hazánk egyik legpatinásabb, kiemelkedő jelentőségű műemléképülete, a Magyar Tudományos Akadémia Székháza és a vele egy egységet képező, de nem országos műemléki védetségű Könyvtár (korábban az Akadémia Bérháza) épülete újul meg.

A projektet – mint korábban is jeleztük - a Kormány 22/2020. (II.19) Korm. rendelete nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánította.

A korábban két külön ingatlanból álló Székház és Könyvtár telkei 24569 helyrajzi számon egyesítésre kerültek.

Budapest Főváros Kormányhivatala Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztálya BP/2603/00338-37/2022. ügyszámon a tervezett II. ütemre vonatkozó építési engedélyt adott, mely BP/2603/00338-39/2022. ügyiratszám alatt 2022. július 12-én véglegessé vált.

A szóban forgó II. ütemben a harmadik emelet kivételével a Székház minden tere, valamint a Könyvtár épület kerül felújításra. Elbontásra kerül a Székház udvarának két utólagos udvari beépítése (vizesblokkok, ruhatár), a Székház egykori légudvarába beépült két lépcsőház. A Könyvtárépületben a földszinti és pince szintű födémek elbontásával lehetőség nyílik a földszinti padlósík utcaszinthez történő igazítására, illetve a tűzfal melletti két szervizlépcsőház és egykori udvarbeépítés kibontásával kialakul a Könyvtár és a Székházépület új közös technológiai és közlekedő zónája – ilyen módon immár valóban egy épületként él tovább a két egység.

A Könyvtár épület területén az új technológiai zónán belül, a főlépcső megőrzése mellett kialakításra kerül két új közlekedő mag: lépcsőházak, felvonók, előterek több szintet és félszintet összekapcsoló rendszere. Ezeken keresztül kapcsolódik össze a Székház a Könyvtár épülettel, illetve veszi át a Székház északi végén elbontandó két belső lépcsőház szerepét is. A dunai oldalon található lépcsőház közönségforgalmi használatú, az Akadémia utcai lépcsőház szerviz lépcsőház. Mindkét lépcsőház túlnyomósos-füstmentesített, menekítés esetén közvetlenül kültérbe nyíló lépcsőház, amelyekhez mozgáskorlátozott menekítési területek kapcsolódnak. A közönségforgalmi lépcsőházhoz liftpár tartozik a megnövekedett személyforgalom szállítására, innen (a Könyvtár irányából) történik a Székház képtárszintjének új közönségforgalmi megközelítése is.

A Székház előcsarnokának párjaként a Könyvtárban egy nagyméretű, hangsúlyos előcsarnok (fórumtér) alakul ki. A Könyvtár épülete az egykori kapuátjáró kibontásával újra kapcsolódik a Székház udvarához. A Könyvtár befalazott földszinti nyílászárói kibontásra kerülnek, az épület földszintje és a külső tér vizuálisan is összekapcsolódik.

A Székház előadó és publikus/félpublikus termei (a középső Rizalit épületrész és a dunai szárny termei) műemléki értéket képviselő terek, amelyek sokcélú használatra a műemléki érték sérülése nélkül nem (vagy csupán kis mértékben) tehetőek alkalmassá. Ennek a ma még hiányzó funkciónak a biztosítására az udvarszint alatt a -2. szinten egy nagyméretű, nagy (két szint) belmagasságú, mobilfalakkal flexibilisen osztható, többcélú terem létesül. Az udvar alatti terület további két gépészeti/raktár szinttel bővül.

A Könyvtár földszintjén új kávézó/fórum/előadóterem (multifunkcionális) térsor jön létre, a Székház udvara többcélú rendezvényudvarrá alakul. A bővítmények az új közlekedő rendszeren keresztül mind a Székház, mind a Könyvtár épületéből egyaránt elérhetőek. A Székház épületében a térszint alatti bővítések az udvar területére koncentrálnak az aláépítéssel járó esetleges szerkezeti repedések minimalizálása érdekében.

A tervezett II. ütem jóváhagyott műemlékvédelmi, értékvédelmi koncepciója szerint az új épületegyüttes központi, karakterformáló elemei a megőrzésre kerülő (eredeti, vagy minimálisan átépített) részek. Ezek restaurálásra, hiteles helyreállításra kerülnek. Az elpusztult, nem megismerhető (pl. eredeti festések színe) illetve új részek (udvar alatti

többfunkciós terem, a Könyvtár belső terei stb.) esetén a megkülönböztethetően kortárs, de harmonikusan illeszkedő megjelenés tervezett. Az épület külsejében is megjelenő új épületrészek formanyelve kortárs, anyaghasználata tradicionális (a vörös kőpala mellett az eredeti épülettető domináns anyaga az üveg és vörösréz), egyidejűleg biztosítva ezzel a megkülönböztethetőség műemlékvédelmi igényét és kontinuitást teremtve az eredeti épülettel.

A homlokzaton megjelenő új szerkezetek (udvarbeépítések, Könyvtár bejáratok és földszinti portálok) transzparens, áttetsző kortárs szerkezetek, amelyek láttatni engedik maguk mögött az eredeti homlokzati architektúrát. Így válik láthatóvá a Székház udvari felvonói körül a több mint fél évszázadra eltakart homlokzat. A kis mélységű, részben áttetsző, kerámiaprintes üveghomlokzatos beépítésnek köszönhetően az udvar téraránya jelentősen javul. A Könyvtár földszintjén a befalazott nyílászárók kibontásra kerülnek, illetve visszaállításra kerül az eredeti nyílásrend. Egykor itt a külső síkra helyezett tömör, a falnyílásba benyúló faspaletták voltak, mögöttük üvegezett portálszerkezet. Ez utóbbiról nem maradt fenn információ, így a belső síkra a fent említett „üveghártya” kerül, előtte viszont helyreállításra kerülnek a tömör fa spaletták – biztosítva ezzel a földszinten elhelyezett rendezvény funkciók sötétítési igényét. A Könyvtár meglévő emeleti ablakai nem eredeti szerkezetek, így ezek megjelenésben történeti, de korszerű hőszigetelő szerkezettel újjáépülő kapcsolt gerébtokos ablakok lesznek. A kapcsolt gerébtokos ablakok szárnyai közé külső fényintenzitás mérése alapján vezérelt textil árnyékolók kerülnek csakúgy, mint az udvar alatti többfunkciós terem üveg felülvilágítói alá.

A Könyvtár tetején a jelenlegi lapostető, és az azon elhelyezkedő, rendezetlen képet mutató gépészeti berendezések elbontásra kerülnek. Helyreállításra kerül az eredeti fémlemez fedésű tetőidom és belső udvari kontúr. A Duna felőli belső udvar üvegfödém lefedést kap (ez alatt alakul ki a Képtár új előcsarnoka), az Akadémia utca felőli udvar gépudvarként funkcionál a III. emeleten. Az udvarszint alatti többfunkciós terem szerkesztésének alapja a leglogikusabb nagyfeszítávolságú térlefedés: négyzetháló raszterű alulbordás födém. A tartószerkezet négyzethálója megjelenik a terem padlójában, az udvar térbukolatában. A raszterrendszer igazodik az udvar leghosszabb homlokzatának (déli belső homlokzat) homlokzati falpillér rendszeréhez. A négyzet (mint az eredeti épület egyik alapvető szerkesztési elve) szervezi az udvar burkolati kialakítását, alapjaiban határozza meg a felülvilágítók szigorú osztásrendjét és a többfunkciós terem megjelenését.

A Székház belső tereiben az eredeti térrendszer megőrzése, restaurálása/helyreállítása dominál (a Dunai szárny és a Rizalit épületrész terei), míg az új elemek jellemzően a Könyvtár tereiben (kivéve a főlépcső) jelennek meg. Összességében az egész beruházásban igen jelentősek a kő-, festő-, fa-, fém- és szilikátrestaurátori munkák. Az új bútorok, álmennyezetek, burkolatok megkülönböztethetően kortárs szerkezetek, amelyek több karakterjegyükben (pl. színek, anyagok) harmonikusan kapcsolódnak az eredeti enteriőrökhöz.

A Székház földszinti előcsarnokában az íves fotocellás szélfogó elbontásra kerül és helyette egy könnyedebb, üveglizéna merevítésű új szélfogó készül.

A Székház- és Könyvtárépület külső és belső udvari homlokzatainak komplex, átfogó felújítása, restaurálása a II. ütem része (az I. ütemben a Székház főpárkánya feletti terület már felújításra kerül). A Székház és a Könyvtár eredeti kőfelületei, lazúrozott terrakotta szobrai és díszítő

elemei tisztításra, konzerválásra kerülnek. A Könyvtár vakolt homlokzatainak az eredeti színezése nem ismert. A vakolt felületek színét a Székház homlokzati köveinek (lábazat, általános homlokzati felület és ballusztrád) színei szerint festjük át, csakúgy, mint a Székház udvar vakolt festett homlokzati felületeit. Így az épületegyüttes nem csupán funkcionálisan, hanem külső megjelenésében is egységesebb képet mutat. A II. ütem részeként elkészül a teljes épületegyüttes külső díszvilágításának cseréje, felújítása.

Az MTA a Székház és Könyvtár rekonstrukciója során energetikailag példaértékű beruházást szeretne végrehajtani, ami megmutatja, hogy műemlék épület esetén is sokat lehet tenni környezetünk megóvásáért a passzív és aktív energiatakarékossági megoldások jól átgondolt alkalmazásával. Az ennek megfelelően tervezett épületgépészeti és épületvillamossági, valamint épületszerkezeti rendszerek jellemzésére néhány példa:

- a műemléki ablakok restaurálása során alkalmazandó technológiák (LOW-E keménybevonat, speciális tömítési rendszerek, automata vezérlésű cellás pliszé árnyékoló beépítése) kielégítő energetikai nyereséget eredményeznek;
- a teljes tetőhéjzat elbontásra kerül és jelentősen megnövelt hőszigeteléssel lesz visszaépítve;
- csatornavíz-hőszivattyús rendszerű energiaellátó berendezés készül a pinceszint alatt;
- redundáns hőtermelés megvalósítását tervezzük mind fűtési, mind hűtési rendszereknél a szükséges hőenergia előállítására;
- a hőellátás rendszere képes lesz az épületegyüttes különböző részein jelentkező eltérő hőigényeket szeparáltan kielégíteni, ezzel optimalizálva az energiafelhasználást;
- a légtechnika megoldása hővisszanyerős rendszer kiépítésével történik;
- a világítási rendszer felújítása során alapvetően LED-es világító berendezéseket kell beépíteni;
- a multifunkcionális és közösségi terekben a változó világítási igények kielégítése az ÉFR rendszeren keresztül távirányíthatóvá, programozhatóvá válik.

A szóban forgó nagyrekonstrukció II. üteme előzőekben vázlatosan bemutatott műszaki tartalmának megvalósításához elengedhetetlen, hogy a két épület / épületrész teljes egészében és összefüggően munkaterületként szolgáljon a kivitelezéshez, ezért az MTA érintett szervezeti egységei a kivitelezés időszakára az épületekből / épületrészekből kiköltöznek és a jelenleg bennük lévő nagyértékű gyűjteményeket, berendezési tárgyakat, kulturális emlékeket átmeneti tárolóterületre, megfelelő raktárakba kell szállítani. A kiköltözés tervezett időpontja: 2026. III. negyedév – 2027. I. negyedév; a visszaköltözés 2030. első félévre tervezhető.

A beruházás II. szakaszának vázlatos ütemezése az előzőekhez igazodóan:

- a végleges építési engedéllyel rendelkező tervdokumentáció szükség szerinti korszerűsítése: 2024. év folyamán,
- szükség szerint módosított építési engedélyezési eljárás: 2025. első félévben,
- a kiviteli tervdokumentáció készítőjének kiválasztása: 2025. első félévben,
- a kiviteli tervdokumentáció elkészítése: 2025. második félévben – 2026. első negyedévben,
- a kivitelező kiválasztására szolgáló beszerzési eljárás: 2026. második – harmadik negyedévben,

- döntés a kivitelezőről: 2026. negyedik negyedévben,
- a kivitelezés megkezdése: 2027. január elején,
- a kivitelezés befejezése: 2029. december végén,
- a teljes épületegyüttes üzembehelyezése: 2030. első negyedévben.

A Magyar Tudományos Akadémia székházépülete és könyvtárépülete az ebben a fejezetben körvonalazott nagyrekonstrukció megvalósításával válik teljessé és tekinthető befejezettnek.

A beruházás kivitelezését – a megfelelő előkészítést követően – 2027 januárja és 2029 decembere között tervezzük megvalósítani. Ennek várható bruttó (áfával növelt) költsége – 2024. januári árszinten – 75 milliárd forint.

X. A II. ütemmel kapcsolatban vizsgálandó kérdések

A II. ütemre való felkészülés feladatát Elnök Úr meghatározta, felelősét kijelölte. Ez a feladat csak az eddigi előkészítő és kivitelező munka jó és rossz tapasztalatainak áttekintésével és a II. ütem várható sajátosságainak alapos átgondolásával végezhető el a siker reményében.

1) A II. ütem operatív előkészítésének elindítása

Az MTA végleges építési engedéllyel rendelkezik a Székház egésze és a Könyvtárépület rekonstrukciójára. A II. ütemben a III. emelet és a Díszterem kivételével a székház minden tere, valamint a könyvtár épület kerül felújításra. Ennek tervezett kezdése – optimális finanszírozási helyzet esetén - 2027. év eleje, befejezése 2029. év vége. Az összenyitott épületegyüttes használatba vétele 2030. első felében lehet esedékes.

2) Felkészülés a Székház és a Könyvtár épületének kiürítésére

A II. ütem kivitelezési munkáit a két teljesen kiürített épületben kell elvégezni, amihez:

- egyfelől meg kell tervezni a kiköltözéseket, a működőképes apparátus fenntartása mellett
  - az előkészületek időszaka 2025. év, az új működési feltételek kialakítása 2026. év, a Könyvtár esetében 2027. első időszaka, a kiköltözés az ünnepi évek lezárását követően akár azonnal;
- tervezetten biztosítani kell az I. ütemben végrehajtott rekonstrukciók, új építések védelmét (temperálás, őrzés stb.).

3) A beruházás finanszírozási forrásainak tisztázása

Mielőbb látni kell, hogy a II. ütemű rekonstrukcióhoz szükséges finanszírozási forrás(ok) honnan és milyen feltételekkel fognak rendelkezésre állni. Ahhoz, hogy az építési engedélyezési szintű tervezés-korszerűsítési munkák elkezdődjenek, tervezési szerződés szükséges; már ennek a megkötési feltételéhez tisztázni kell, hogy közbeszerzés-köteles-e a II. ütemű rekonstrukció. Az eljárással együtt járó hátrányok az I. ütem kivitelezése során érzékelhetők és az erre vonatkozó tapasztalatok objektívan összegzendők és kiértékelendők.

Az állami beruházásokról szóló 2023. évi LXIX. törvény lehetőséget adott arra, hogy az MTA kormányzati beruházási forrásokért folyamodjon az ún. szakpolitikai-ágazati beruházási koncepcióba történő felvétel keretei között. Az MTA hivatalosan előterjesztette 2024. január 31-én az erre vonatkozó kérését Csák János KIM-miniszternek. Az említett törvény szerint a kormánynak a forrással kapcsolatos felvételről szóló döntést 2024. június 30-ig kell meghoznia. Értesüléseink szerint a döntéselőkészítő szervezetek ezzel késésben vannak.

Fontos mielőbb tisztázni (ha egyáltalán tisztázható, hiszen alapvető jogszabályok hiányoznak), hogy ha az MTA a saját forrásai terhére, közbeszerzési jogszabályok alkalmazása nélkül elkezd a II. ütem előkészítését (a műszaki tervezést is beleértve), az mennyire befolyásolja a kormányzati forrás későbbi igénybevételét.

4) Az MTA felkészülése a beszerzések lebonyolítására

Amennyiben az a döntés születik, hogy nem közbeszerzési eljárások eredményeként köt szerződéseket az MTA, mint építtető a tervezésre, beruházáslebonyolításra, műszaki ellenőrzésre, generálkivitelezésre, egyéb beszerzésekre, a kivételesen nagy beruházási érték (várhatóan 75 milliárd Ft + áfa 2024. januári árszinten) miatt szükséges lehet az MTA beszerzési szabályzatának áttekintése, hogy ezek a beszerzési folyamatok maradéktalanul megfeleljenek a verseny tisztaságának, átláthatóságának és a nyilvánosság követelményeinek, biztosítsák az esélyegyenlőséget és egyenlő bánásmódot a gazdasági szereplők számára. Ennek a szabályozott folyamatnak fel kell ölelnie a szükséges piackutatásoktól a döntéshozatali fórumokig a rekonstrukció teljes terjedelmét.

5) A lebonyolítás szervezeti kérdéseinek megválaszolása

Döntés szükséges arról, hogy a rekonstrukció beruházáslebonyolítási feladatait az MTA saját szervezete (részben vállalkozó bevonásával, mint az I. ütem esetében), vagy átfogóan egy külső lebonyolító, mérnök szervezet végezze-e? Ennek a szervezetnek már az említett tervek korszerűsítés elején érdemes lenne bekapcsolódnia az előkészítő munkálatokba, tehát 2024. év során. Mivel a külső szervezet kiválasztása kormányzati forrás igénybevétele esetén szintén közbeszerzés-köteles lenne, valószínűsíthetően ezt a munkát saját szervezeten belül kell elkezdeni – a folytatása az előző bekezdésekben foglaltak függvénye is.

6) A hatályos tervek áttekintése, felülvizsgálata

A végleges engedéllyel rendelkező engedélyezési tervek korszerűsítésének, felülvizsgálatának szükségességét az alábbiak támaszthatják alá:

- egyrészt az építtetői igények időközben bekövetkezett / bekövetkező változásaiból, melyek eredhetnek mind az MTA belső, felhasználói elvárásaiból (különös tekintettel a teljes rekonstrukció elnöki cikluson / ciklusokon átívelő időtartamára), mind a felhasználásra kerülő műszaki megoldásokban a technikai haladás, a legújabb innovációk (például az épületgépészet, épületvillamosság, szabályozástechnikák, könyvtártechnológia terén) alkalmazására való törekvésekből,
- másrészt bizonyos műszaki előírások, követelmények módosulásaiából (amennyiben azok ésszerűek, ajánlatosak, hiszen meglévő építési engedély esetében általában az ilyesfajta változások nem érintik a végleges építési engedélyt),
- harmadrészt a „kor követelményeiből” (pl. reziliencia-vizsgálatok eredményei stb.).

Ezeket feltárni, rendszerezni, ezekről döntéseket előkészíteni, végső soron koherens (át)tervezési programot megfogalmazni az MTA és a Könyvtár vezetése számára a következő időszak feladata.

XI. A Székház rekonstrukcióval kapcsolatos akadémiai feladatellátás bemutatása

Elnök Úrtól július végén kapott a köztestületi igazgató – visszavonásig érvényes – megbízást a Székház rekonstrukció első ütemének irányítására és koordinálására. 2023. decemberben az igazgató megbízást kapott Elnök Úrtól a II. ütem előkészítésének koordinálására is.

A rekonstrukcióhoz kapcsolódó akadémiai feladatok ellátása nagy szervezettséget, összehangoltságot, speciális szervezeti és működési módokat igényel a Titkárságtól és az Akadémia valamennyi érintett szervezeti egységétől, szervétől.

1) A titkársági munkavégzés jellemzői

A megbízást követően az MTA Titkárságon belül jól működő feladatmegosztás és napi feladatvégzés alakult ki, beleértve (a) a bonyolítói szervezet vezetőjével és munkatársaival és (b) a műszaki ellenőrökkel, valamint (c) a Székház üzemeltetőjével kialakított folyamatos, (d) a tervezővel, (e) a kivitelezővel, (f) az akadémiai és külső szakértőkkel, tanácsadókkal, (g) az érintett hatóságokkal és (h) önkormányzatokkal fenntartott rendszeres munkakapcsolatot. A köztestületi igazgató kormányzati kapcsolattartásra is kiterjedő eredeti titkársági feladatköre e tekintetben különösen hasznosnak bizonyul. A Titkárságon belül elsősorban a Köztestületi Igazgatóság keretei között jelentkeztek új és nagyobb feladatok, de a többi szervezeti egység – Gazdasági Igazgatóság, Jogi és Igazgatási Főosztály, valamint a Létesítménygazdálkodási Központ – is konstruktívan viszonyult az új helyzethez.

A lebonyolítói feladatokat, beleértve a bonyolítói szervezet irányítását, Elnök Úr külön megbízottja, Donkáné Verebes Éva látja el. Számára támogató akadémiai háttérrel biztosítva kiváló az együttműködés a köztestületi igazgató által irányított felügyelő-koordináló szervezet és azon belül a Donkáné Verebes Éva elnöki megbízott irányításával működő bonyolítói szervezet között, amelyek létrehozataluk óta kritika mentesen és hatékonyan működnek.

2) Külső szakértők részvétele és szerepe

A korábban Főtitkár Úrnak is tanácsot adó külső szakemberek, Wéber László, Mekota Ervin és Szaló Péter, továbbá az ebbe a munkába is bevont, kivitelezéssel kapcsolatos jogi kérdésekben különösen járatos szakjogász, Bíró Ádám, továbbra is ellátják tanácsadói feladataikat. Elnök úr útmutatásának megfelelően átmenetileg került bevonásra Kiss Vámosi Tamás, aki kiemelkedő tapasztalatokkal rendelkezik nagyszabású épületberuházások, köztük kiemelt nemzeti értéket képviselő műemléki épületek rekonstrukciójában, kivitelezésében.

Elsősorban a köztestületi igazgató feladata, hogy a külső tanácsadók ismeretei, tapasztalatai, kapcsolatrendszere, kezdeményezései és javaslatai a korábbinál is zökkenőmentesebben illeszkedjenek az operatív megvalósításért felelős bonyolítók által koordinált folyamathoz.

3) Az MTA saját független szakértőinek szerepe

A folyó rekonstrukciós folyamat során fontos támogatást kaptunk Mikó Árpádtól és Lövei Páltól, alkalmanként Mentényi Klárától is. Támogatásuk különösen a Díszterem mennyezetének és Lotz Károly faliképeinek (szekők), továbbá a mennyezet függesztő szerkezetének állapotát és az ezzel összefüggő teendők és feladatok értékelését, az erre irányuló nem független – tervezői, kivitelezői, műszaki ellenőri eredetű, egymástól eltérő – szakértői véleményeket, javaslatokat illetően nélkülözhetetlen. Az Ő független szakvéleményük azért is kiemelt jelentőségű, mert egyben szakmai legitimitást is biztosít a döntésekhez az Akadémia részéről.

4) Kapcsolat a Főtitkárral, SZREB-bel és a köztestületi szervekkel

A Főtitkár Úrral és az elnökletével működő Székház Rekonstrukciós Szakértői Elnöki Bizottsággal a kapcsolat – az időközben megtartott Vezetői Értekezletek tapasztalata és a SZREB ülésen történtek és annak utóélete alapján is – megfelelő, amit a továbbiakban is meg kell tartani.

A Köztestületi Igazgatóság közvetlen elnök alá rendeltsége és a Titkárság szervezetében és működésében kialakított és betöltött helye, szerepe biztosítja, hogy mind a választott vezetés (személyes és Vezetői Értekezletek, külön megbeszélések), mind a vezető testületek (Elnökség, Vezetői Kollégium), mind a SZREB, mind a Köztestület (honlap, Magyar Tudomány, igény esetén osztályülések, külön elektronikus hírlevél), s nem utolsósorban a titkársági szervezeti egységek számára megfelelő tájékoztatást és a projekt számára hatékony koordinációt lehessen biztosítani annak első üteme, illetve további üteme(i) előkészítése során.

5) Együttműködés a Művészeti Gyűjtemény felelőseivel

A bonyolításért felelős elnöki megbízottal, Donkáné Verebes Évával együttműködve eddig eredményesen törekedtünk arra, hogy az olyan különleges feladatok teljesítése során, mint a Díszterem csillárjainak szakszerű és szabályos levétele, munkaterületen kívüli elhelyezése, a Díszteremben és a III. emeleten majdan szükséges mobíliák beszerzésének elindítása, a bontások során előkerülő művészeti értékek kiemelése, állományba vétele érdekében eredményes együttműködés legyen a Művészeti Gyűjtemény vezetésével. Ebben segítséget nyújtott a felügyeletet ellátó Főtitkárhelyettes Asszony és az Elnöki és Alelnöki Titkárság.

6) A Titkársági koordináció aktuális mérlege

A megbízás óta eltelt idő alatt:

- Sikerült úrrá lenni a kezdeti, több hónapos idővesztéséget okozó problémák nagy részén.
- Átlátható és részletesen dokumentált a teljes beruházási folyamat.
- Hatékony és rendkívül alapos a lebonyolítói és műszaki ellenőri munkavégzés.
- Hatékony kapcsolat és a kommunikáció a megrendelő és segítői, a tervező és a kivitelező között.
- Az Akadémia minden feltételt biztosít a tervszerű, ütemezett és koordinált kivitelezői munkához, amit szigorúan nyomon követ, észrevételez.
- A beruházó, a bonyolító és a műszaki ellenőri szervezet közötti kapcsolat kiváló.
- A tervezővel hatékony kapcsolatra törekszünk a menet közben felmerülő problémák megoldására.
- Kiválóan viselik a fokozott terhelést, segítik a koordinációt a Köztestületi Igazgatóság adminisztrációjának munkatársai és jogi szakértői. Külön kiemelandő Rosta-Sz milkó Györgyi, Gollob Anikó és Süle Zoltán hozzáállása és teljesítménye.

Az Akadémia szervezete minden feltételt biztosít ahhoz, hogy - ha nem jelentkezik váratlan és előre nem látható új nehézség - a beruházás az elvárt tartalommal és minőségben, a tervezett forrásokból, határidőre megvalósuljon.

XII. Kommunikáció, általános tájékoztatás

A kommunikációs feladatokat itt nem részletezzük, de a teljesség kedvéért összefoglaljuk őket.

- Megtörtént a kommunikációs elvárások tisztázása, „stratégia” és program is alakul. Ennek részeként megvalósul a tervszerű kommunikáció feltételeinek biztosítása, kapcsolat kialakítása és működtetése az információ forrásokkal a Kommunikációs Főosztály közreműködésével.
- Szükséges még az információk elérhetőségének és gyűjtésének lehetővé tétele a Kommunikációs Főosztály, a Művészeti Gyűjtemény és a műemlékvédelmi szakértők számára.
- Rendszeres és alapvető a közvetlen érintettek – akadémikusok, köztestületi tagok, munkatársak, tájékoztatása is.
- A szakmai és az általános közvélemény tájékoztatása is kiemelt feladat. Erre a szabad építkezési felületek felhasználásával, az MTA honlap felhasználása útján, tömegtájékoztatás bevonásával és a szakmai közösség tájékoztatása révén van lehetőség.

XIII. A Székház rekonstrukcióhoz kapcsolódó akadémiai szerződések és kifizetések

Az Székház rekonstrukcióhoz kapcsolódó szerződések az alábbiak szerint csoportosíthatók:

1) Az Akadémiát segítő természetes és jogi személyek

A Projekt megvalósítását a Megrendelő oldalán elősegítő természetes és jogi személyek, a tág értelemben vett „stáb” szerződései:

- ide tartozik Donkáné Verebes Éva, a lebonyolításért felelős személy megbízási szerződése;
- Wéber László tanácsadó megbízása, aki többek között a projekt kivitelezésének stratégiai szemléletű támogatásában, a szakpolitikai és szakmai szervezetekkel való kapcsolattartás elősegítésében működik közre;
- az építetők műszaki vezetői feladatokat és műszaki tanácsadást ellátó Kárpát Építő Kft. megbízása, utóbbi esetben a konkrét feladatellátást Kiss Vámosi Tamás valósítja meg a szerződés szerint (megjegyzendő, hogy nagy valószínűséggel e szerződés közös megegyezéssel történő megszüntetésére fog sor kerülni);
- végül a Dr. Bíró Ádám Ügyvédi Irodával kötött azon megbízási keretszerződés, amely a Projekt megvalósításával kapcsolatban jogi segítség nyújtását teszi lehetővé, így magába foglalja különösen a felmerülő jogi vonatkozású kérdésekben írásbeli és szóbeli jogi tanácsadást, döntéselőkészítéshez jogi segítségnyújtást, okirat-tervezetek véleményezését, okiratok szerkesztését, azok szükség szerinti jogi ellenjegyzését, szignózását, a jogi megfelelés igazolását, valamint a projekt megvalósításában részt vevő harmadik személyek előtti jogi képviselet ellátását.

Az e kategóriába eső szerződések alapján a mai napig (2024. május 27.) igazolt és teljesített kifizetések teljes összege: 20.225.000,- Ft.

2) Műszaki ellenőri szervezet

A szerződések között külön kezelendő a jogszabályi kötelezettségből eredően megkötött, a felújítás során a műszaki ellenőri feladatokat ellátó ÉMI Építésügyi Minőségellenőrző Innovációs Nonprofit Kft. 17 havi feladatellátásra szóló megbízási szerződése, amely alapján a mai napig (2024. május 27.) teljesített kifizetések teljes összege: 74.400.000,- Ft + ÁFA, ez 8 havi feladatellátás díja.

3) Tervezői feladatellátás

A Projekt tervezési feladatai, építési engedélyezési és szakaszokra bontott (kivitelezés I. ütem) engedélyezési és kivitelezési tervdokumentációinak elkészítése, továbbá a tervezői művezetés tárgyában jogátruházás vált szükségessé az MTA Létesítménygazdálkodási Központ, mint eredeti ajánlatkérő Projektből történő kilépése, a Lebonyolító személyének változása, továbbá a műszaki ellenőri feladatokat ellátó ÉMI Nonprofit Kft. belépése miatt. A Megrendelő szerepét ezen háromoldalú jogátruházási megállapodás hatályba lépésétől az MTA tölti be, a feladatokat változatlanul a Középpülettervező (KÖZTI) Zrt. valósítja meg.

A KÖZTI Zrt. számára a tervezői művezetés körében a rendelkezésre álló 24.000.000,- Ft-os keretből e napig (2024. május 27.) teljesített kifizetés nettó 4.680.000,- Ft. A kivitelezés I/a, I/b, I/c üteméhez kapcsolódó tervezési, engedélyezési, közbeszerzéshez kapcsolódó feladatokat is magában foglalóan a KÖZTI Zrt. számára eddig igazolt és teljesített kifizetések összege 578.300.000,- Ft.

4) Kivitelezői szerződések

A Projekt kivitelezése körében eredetileg is az MTA Titkársága kötött négyoldalú megállapodásként vállalkozói szerződést a Vállalkozóval és Alvállalkozóival, a szerződéses partnerek nevesítetten a FEJÉR-B.Á.L. Építő és Szolgáltató Zrt., az Építő- és Épületkarbantartó Zrt. (ÉPKAR), valamint a Vitruvius Építő Kft. Teljesítési határidőként a munkaterület átadásától számított 510. nap került meghatározásra.

A tervezési és engedélyezési feladatok kapcsán már említett változások a kivitelezést illetően is szükségessé tették a jogátruházást. A 108/103/2023/GI számú szerződés, mint az I/a és I/b ütem kivitelezésére kötött alapszerződés három módosítása vált eddig indokolttá:

- az 1. szerződés-módosítás rögzítette a Lebonyolító személyének változásából (Donkáné Verebes Éva), a műszaki ellenőri feladatokat ellátó ÉMI Nkft. belépéséből és a teljesítés-igazoló személyének változásából (Oberfrank Ferenc) következő rendelkezéseket;
- a 2. szerződés-módosítás a kivitelezés végső határidejét a munkaterület átadásától számított 591. napban határozta meg, ez 2025. február 20., továbbá előre nem látott Dísztermi festőrestaurátori pótmunkáról rendelkezett, mely az alapszerződésben kikötött, a teljes Vállalkozási díj 10%-ában megállapított tartalékkeret terhére fizetendő;
- az épp e napokban aláírásra kerülő 3. szerződés-módosítás további pótmunkákkal kapcsolatban rendelkezik, a Dísztermi asztalos és festőrestaurátori munkákra tekintettel szükséges volt a Vállalkozói díj mértékének megemlése, a Dísztermi díszítmények megerősítő, javító feladatainak ellátása pedig a tartalékkeret terhére fizetendő.

A Vállalkozó és Alvállalkozói számára eddig az I/a és I/b, illetve I/c. ütemekhez kapcsolódóan nettó 300.000.000,- Ft előleg került kifizetésre, valamint az I/b. ütem és a 2. számú módosítás szerinti pótmunka elért teljesítési mérföldköveire figyelemmel nettó 333.958.421,- Ft került igazolásra, amely 2024. június 5-ig fizetendő.

A szerződések alapvető adatait bemutató táblát és a mai napig a kivitelezőnek kifizetett összegeket a mellékelt táblázatok (1.-2. táblázat, külön file-ban csatolva) mutatják be.

XIV. Összefüggés akadémiai stratégiai kérdésekkel

1) A 2026-ban esedékes akadémiai tisztújítás

Figyelembe kell venni azt a tényt, hogy 2026-ban az MTA élén tisztújítás lesz és a rekonstrukció folytatásával, annak II. ütemével kapcsolatos feladatok jelentős, de jelenleg még pontosan előre nem látható része már az új választott vezetés, elnök, főtitkár, főtitkárhelyettes felelősségvállalásával és irányítása alatt jelentkezik. Így a rekonstrukció minden feladatát úgy kell végezni, hogy azt a jövőben a vezető választáson indulni szándékozó akadémikusok is kellően figyelemmel kísérhessék, megismerhessék, vezetői koncepciójukban kellően szerepeltethessék. Ezzel biztosítható, hogy a majdan megválasztott új akadémiai vezetők megfelelően értékeljék, zökkenőmentesen vegyék át és folytassák a hivatali elődjeik által megkezdett irányítói feladatokat. Ez azt is magában foglalja, hogy az Akadémia szervezete alkalmas kell legyen a feladatot majdan átadó és az azt átvevő vezetők számára egyaránt biztosítani az elvárt vezetői információt, kifogástalan átadás-átvételt és zökkenőmentes folytatást.

Fontos körülmény, hogy a II. ütemre is rendelkezünk végleges építési engedéllyel. A 2026 közepén hivatalba lépő MTA-vezetésnek tisztában kell lennie azzal, hogy milyen mértékig befolyásolhatja a korábbi vezetések alatt formálódott és kialakult koncepciót, amit az építési engedély alapját képező tervek rögzítenek. Az új vezetőknek lehetősége lesz arra, hogy felülvizsgálják és módosítsák a terveket, ám ha tágra nyitják ezt a kaput, akkor az új tervezési feladatokat és az építési engedély módosításának szükségességét vonhatja maga után. Ez egyfelől a korábban nagy ívű gondolatokra épülő, hosszan érlelt fejlesztési program szünetelésével járhat, másrészt a felülvizsgálat idő- és költségigényével is számolni kell.

2) A Köztestület tájékoztatása és támogatásának biztosítása

A jelenlegi tervek a Lovász László elnöksége idején meghatározóvá vált „nyitás a társadalom felé” mottóval jellemezhető alapkoncepciót tükrözik, a terveket, a benne alkalmazott megoldásokat ez a koncepció alakította.

A 2020-ban hivatalba lépő és 2026 közepéig hivatalban lévő vezetés ismételten hangot adott annak, hogy a nagymértékű nyitás helyett egy középutas, meghatározóan a tudományos és akadémiai közösség közvetlen igényeit érvényre juttató, de a társadalom és az érdeklődők számára a korábbinál nyitottabb Akadémiát és akadémiai funkciókat megtestesítő épületet képzel el.

Az elnökségi üléseken és különféle beszélgetésekben elhangzottak arra utalnak, hogy vannak az Akadémiának meghatározó személyiségei, akik elégedetlenek azzal a megközelítéssel, ami a jelenleg érvényes terveket formálta. Az azonban nem ismert, hogy mi valójában az akadémiai, ezen belül az akadémikusi többség álláspontja.

Szükség lehet az alapkoncepció megerősítésére, amire egy széleskörű tájékoztatási programmal lehetne lehetőséget biztosítani. Egy jól előkészített, tájékoztatási kampánnyal bevezetett felmérő-tisztázó dialógus segítségével kellően tájékoztatható az elérhető és mobilizálható akadémiai közösség, felmérhetők a vélemények, kivédhetők a félreértések, félremagyarázások. Így lehetne mederbe terelni a folyamatot, korlátot szabni a csapongó ötletelésnek és kellően megalapozni, egyben legitimálni a végső döntéseket. Időt kell adni a konklúziók levonására és érvényesítésére, ami vagy a jelenlegi tervekben foglaltak legitimációját erősíti meg, vagy a módosításokhoz nyújt kellően szilárd alapot.

3) Összefüggés a Kormánnyal és a HUN-REN Kutatási Hálózattal rendezendő kérdésekkel

A javasolt intézkedéseket a már kifejtettek mellett az is indokolja és időszerűvé teszi, hogy az Építési és Közlekedési Minisztérium a 2023. november 8-án hatályba lépett állami építési beruházásokról szóló törvény rendelkezései alapján kidolgozza a Kormány által támogatandó beruházásokra vonatkozó, 2035. december 31-ig tartó keretprogramot. Tisztázandó, hogy a beruházási törvény hatálya kiterjed-e az Akadémia (és a Kutatási Hálózat) tervezett beruházásaira és azt is, hogy az Akadémia hogyan tudja a Székház (és esetleg más) beruházásaihoz szükséges támogatási igényeit érvényesíteni, azaz akár ebbe, akár más programba beillesztetni, hogy annak forrásai tervezhetően biztosítottak legyenek.

Mindez összefügg vagy összefügghet a függőben lévő megegyezéssel, ami a jelenleg a HUN-REN kutatóhelyek által használt akadémiai tulajdonú ingatlanokra vonatkozik. Annak tartalma kihat az Akadémia beruházási terveire és forrásigényére is.

4) A Választott Vezetők támogatása és illeszkedés az Akadémia működésébe

Az egyszemélyű elnöki felelősség vállalásával, választott vezetői irányítás mellett a komplex feladat viteléhez és megoldásához fokozott szükség van a titkársági és akadémiai szervezeten belüli tevékenységek összefogására, koordinálására, a választott vezetői lépések támogatására. Erre a Titkárság és az Akadémia jelenlegi szervezeti és működési rendszere csak rendkívüli, a választott vezetőket és a szervezetet folyamatosan és fokozottan megterhelő, megnövekedett kockázatokkal járó megoldásokkal biztosít lehetőséget.

xxx